

KUSTBON

Veckofidning för svenskarna i Estland.

Fjärde årg. N:o 27.	Prenumerationspris	Redaktion:	Annonspris.	4 okt. 1921.
	1 månad Mr. 12:— I Sverige: 1 månad Kr. 0:75 I Finland: 1 månad Fmk 1:50	N. Bless , Riddaregatan 3 Reval. Einar Bäck , (ansv.). Kristinestad.	2 mk pr mm. I Sverige: 10 öre pr mm. I Finland: 30 penni pr mm. För annons, som införes 10 eller flera ggr, räknas 20% rabatt.	

OM TILLSTÅNDET I GAMMAL-SVENSKBY.

Redaktionen har under de senaste veckorna rätt ofta fått meddelanden från Gammal-Svenskby. Posten går nog långsamt, men breven komma sent omsider ändå alla fram. Ställningen bland våra blodsfränder därnere i Ukrajna är mycket svår. „Ett nödår utan like,” skriver skolläran Kr. Hoas därifrån. De kämpa en förtvivlad kamp för tillvaron till följd av att glödheten helt och hållet förstör växtligheten. Numera har dock Sverige, som bekant, kommit med hjälpen. Men det har också annars varit svåra tider, „lidanden och prövningar,” som de själva uttrycka sig, för de stackars landsmännen där i steppen. Två år å rad har byn flera månader i ett sträck legat i frontlinjen. När krigsteatern förflyttades mot Krim, hoppades man få lindring — men nya prövningar förestodo: härjande smittosamma sjukdomar gjorde sitt intåg i byn, och dessa gjorde riktiga skördar, isynnerhet bland barnen. Från den 1 januari 1921 till den 1 juni dogo 50 personer, d. v. s. 16:de delen av byns befolkning. I sin nöd ha de tänkt på utvandring, men i det längsta hoppats på Sverige. „Våra landsmän i Sverige kunna inte glömma oss, de tänka på oss, Gud

skall nog genom dem sända oss den hjälp vi behöva. Ack, huru glada och överlyckliga skulle vi icke bli, om de sände oss en ångbåt med tyger och mjöl, men det vore ännu bättre, om de kunde utverka tillåtelse till utflyttning och taga oss härifrån. Här nere äro vi blott gäster och främlingar.” Så skrevo de, innan de visste av hjälpen.

Om förhållandena i övrigt talar följande brev av den 17 aug. d. å. till undertecknad:

„Ett hjärtevarmt svenskt tack för Kustbon och almanackorna. Det var ett riktigt nöje för oss att läsa den kära Kustbon. Av almanackan se vi, att våra kära svenska bröder i Estland fira julen och andra högtider samtidigt med stamfränderna på andra sidan Östersjön och med den övriga civiliserade världen. Nya stilen är även hos oss införd, men högtiderna firas efter den gamla stilen samtidigt med ryssarna, vilket förekommer oss högst egendomligt. Men det är nu en gång så i världen, att det är svårt att med ens få bukt på den gamla slentrianen. De romersk-katolska fira sina högtider efter den nya stilen. Vi svenskar härnere började också våren 1920 fira högtiden enligt denna stil, men de tyskvänliga i församlingen och tyskarna satte sig emot och så voro vi åter tvungna att beträffande högtidernas firande

TILL KUSTBONS LÄSARE.

Från och med detta nummer tryckes tidningen i Kristinestad, Finland och utkommer tills vidare varannan vecka.

REDAKTIONEN.

återgå till gamla stilen. Kunde prästfrågan lösas snart, så skulle vi också mera komma undan tyskarnas inflytande. Har angående prästfrågan skrivit till ärkebiskopen, men vet icke riktigt om mina brev komma fram. Lutheranerna i Ukrajna äro utan all kyrklig styrelse och varje församling får styra sig själv. 1919 indrogs prästjorden av staten, prästgården i Schlangendorf tillföll kronan och alla tyska präster rymde. Svenskarna passade på tillfället och bildade en svensk församling med svenskt kyrkoråd. Så länge tyskarna voro utan präst var allt lugnt och stilla i vår församling, men i våras då faran var förbi, slog sig en tysk präst ned bland tyskarna. Han vill att också svenskarna skola erkänna honom såsom sin präst och betala honom lön, fastän han icke förstår ett enda ord svenska. På alla möjliga sätt, med lock och pock, försöker han vinna svenskarna för den tyska församlingen. Han finner naturligtvis också anhängare bland en del, och

det är dessa som till råga på all olycka göra livet tungt och bittert. Men vi vilja hålla ut och ej tappa modet, ty värre ting ha vi under dessa svåra tider sett. „Han kunde icke vika blott falla kunde han” sjöng Tegnér om hjältekonungen. Så vilja inte heller vi svika; blott döden kan fälla oss, och förestår oss denna sista prövning, så vilja vi dö som ärliga svenskar och vara vår svenskhet och ariska stam trogna intill döden.”

Så lyder brevet från våra gammalsvenskar.

N. B.

FRÅN WICHTERPAL.

Så ofta, så ofta flyga mina tankar till de fåtaliga svenskarernas stugor här på Wichterpals strand. Skoltiden är inne, och så snart skolan fås i skick, hoppas vi att föräldrarna skicka sina barn till skolan. Mycket av föräldrarnas tålmod och kärlek kommer att sättas på prov under skolåret, ty många av far och mor dyrt förvärvade slantar behöva släppas till för böcker och annat, som behöves i skolan, och så kläder och mat därtill förstås. Men barnen äro värda det. Lyckliga de föräldrar, som inse detta!

— Men med tanke på det stora kärleksbudet ville jag uppmånat bättre lottade i Wippal att icke blott stanna hos sig själva. **Det är åt din och min unge svenske broder i Ugglas vi i dag skola ägna en kärlekstanke.** Vi hita väl fram till den lilla gråa stugan där, hoppas jag. Far där har legat sjuk i tio års tid och vändats i sina smärtor. Två barn hade de. Men du mins väl, att den yngre 7-åriga sonen dog i fjol. Det är mor, som har fått arbeta för uppehälle åt de tre. Det har inte varit lätt, det vet

du. Och nu är det slut även med hennes hälsa — hon är sjuklig och orkar icke mera. — Fränder i Wippal! Med tanke på framtiden ber jag eder alla hjälpas åt och laga att hennes son, den lilla 11-åringen, icke i brist på medel behöfve bli borta från skolan. Även kommunen borde hjälpa till. Visserligen har han under sommaren tjänstgjort som vallpojke, men inte räcker det till. Många vägar i världen likna vägen, som ledde från Jerusalem till Jeriko. Vi ha där funnit vår nästa. Det är **din** hjälp, som här behöves!

A. Samberg.

OBEHÖRIGA FÅ ICKE SLÄCKA FYRAR.

För underlättandet av kusttrafiken mellan Reval och Moon-sund, i synnerhet under den mörka och stormiga hösttiden, har Estländska lotsverket låtit uppställa obehövad automatisk stolpfyr på Spithamns udde och en likadan klippfyr på nordvästliga spetsen av stora Rågö. Förstnämnda fyr på Spithamn funktionerar oavbrutet och oklanderligt, men med Rågö fyren har lotsverket hittills haft mycket bråk.

I början antogs att fyren slöcknade till följd av något fel i klippapparaten eller på grund av sotning, men efterhand lades märke till, att lanternhuvan hade blivit öppnad och lågan släckt. Därefter blev lanternan fastlåst med hänglås, men fyren släcktes nu därigenom, att rörlningar lösskruvades och gasen utsläpptes. Från Pakerort fyr torn observerades dagen före fyrens släckning, att några personer rörde sig vid fyrkuren på Rågö.

Om Rågöborna inte tycka om denna fyr, så vore det mycket

enklare att anmäla därom, så skall lotsverket borttaga hela inrättningen, men att målmedvetet släcka och förstöra densamma, är inte hedrande för öborna, ty det är säkert ingen främmande, som släcker fyren.

Reval den 21 sept. 1921.

Kapt. W. Dampf.

SKOLAN I KORKIS.

Till följd av att barnantalet under sista och innevarande år betydligt minskats, är man tvungen att stänga Korkis svenska skola. Staten kan icke mera underhålla den och har vidtagit åtgärder för att de svenska barnen i Korkis finge åtnjuta svensk undervisning vid Wichterpals nyöppnade svenska klass, där internat för Korkisbarnen kommer att inrättas. Det är sorgligt att nödgas stänga skolan, men saken kan icke hjälpas. Blir det en gång bättre förhållanden, skall skolan åter öppnas som privatskola, om barnantalet icke ökas.

ESTLAND ANTAGET SOM MEDLEM I FOLKFÖRBUNDET.

Geneve, 22 sept. Estland, Lettland och Litauen ha enhälligt antagits som medlemmar i folkförbundet. 12 röster voro frånvarande, bland dem Polen, Tschekkoslovakien och Jugoslavien.

PROFESSOR JOH. BERGMAN REPRESENTANT FÖR ESTLANDS NYKTERHETSFÖRENINGAR VID INTERNATIONELLA KONGRESSEN.

22 — 28 aug. hölls i Lausanne, Schweiz, 16 internationella

nykterhetskongressen, vari prof. J. Bergman bl. a. deltog som Estlands representant. Professor Bergman är den internationella byråns ordförande.

GOD SKÖRD.

Sedan skörden i Estland numera är verkställd har det visat sig att landet under instundande konsumtionsperiod torde komma tillräta huvudsakligen med sina egna spannmålstillgångar. Sadesimporten från utlandet kommer att bli mycket liten.

INDUSTRIMÄN TILL SOVJET.

Till Moskva har från Reval avrest en delegation av industrimän. Resans syfte är att inleda omedelbara handelsförbindelser med de ryska konsumenterna samt i övrigt undersöka den ryska marknaden. Flere slags varuprov medfördes.

DÖMDA KOMMUNISTER.

Militärdistriktstolsten i Dorpat avkunnade den 24 dennes dom i kommunistprocessen, som pågått fem dagar. Av de 50 anklagade blevo på grund av spionage och statsfientlig propaganda 27 dömda till 20 — 4 års straffarbete samt 11 till 4 — 1 års tukthus, 12 anklagade frikändes.

SOVJET OCH DE BALTISKA STATERNAS HJÄLPAKTION.

Rig. Rundschau uppger, att estniska regeringen överlämnat samtliga av densamma till de hungrande i Volgaområdet

skänkta livsmedel till sovjetregeringen för fri disponering.

Egendomligt är att omedelbart efter det att de estniska livsmedelssändningarna ankommit till Moskva prisen å en mängd produkter, främst socker, i Lenins huvudstad betydligt sjönko.

Enligt förljudande är man i Riga besluten att liksom estniska Röda korset fordra rätt att kontrollera att den lettiska livsmedelshjälpen verkligen kommer de svältande till godo. Avböjer sovjet, lämnas hjälpen därhän.

ESTLAND UTSER OMBUD FÖR ÅLANDSKONFERENSEN.

Till Estlands representanter vid den konferens nationernas förbund den 3 oktober kommer att hålla angående Ålandsfrågan har kallats utrikesministern Piip och marinkapten Saltsa.

Utlandet.

BOLSJEVISMEN I NORRA SKANDINAVIEN.

En medlem av Sovjets handelsdelegation i Finland har försäkrat, att kommunismen ingestädes vunnit sådan terräng som i nordliga Sverige och Norge. Makten kan där övergå till proletariatet när Moskva så önskar, men Sovjet önskar aktion först till våren.

INSAMLING I FINLAND.

Statsrådet har beviljat finländska Röda korset tillstånd till penningeinsamlingar till förmån för de nödlidande i Ryssland under 6 månaders tid.

FINLÄNSKT MILITÄRBE-SÖK I POLEN.

Warschau, 12 sept. Via Danzig har i dag hit anlant en delegation av högre finländska officerare. Delegationens ordförande general Lövström uttalade önskningsmålet att de finländska officerarnas besök skulle verka befrämjande på förhållandena mellan Polens och Finlands arméer och över huvud taget på förhållandet mellan de båda länderna.

REGERINGSSKIFTE I POLEN.

Statsminister Vitos har inlämnat avskedsansökan för hela regeringen. Han motiverar avskedsansökan med de svårigheter regeringen haft att bekämpa och vilka fordra samarbete mellan regering och folk och särskilt med folkrepresentationen. Den nya ministären har följande sammansättning: Ministerpresident samt kultusminister Poniakowski, utrikesminister Skirmunt, inrikesminister Downarowicz, krigsminister Sosnkowski, justitieminister Sobolenski, minister för de allmänna arbetena Marntowicz, minister för järnvägarna Sikorski, post- och telegrafminister Steslowicz, minister för arbetsskyddet Darowski, jordbruksminister Raczynski, hälsovårdsminister Chodzko, handelsminister Markowski.

ATTENTAT.

Från Lemberg telegraferas, att en okänd mansperson avsköt tre revolverskott mot fältmarskalk Pilsudski, då denne var på väg till stadsteatern. Den i Pilsudskis sällskap varande greve Krapolski sårades, medan Pilsudski förblev oskadd.

FRUKTANSVÄRD EXPLOSIONSOLYCKA.

Mannheim, 21 sept. I en i Oppau belägen badensisk anilinfabrik, i vilken lätt exploderande kväveföreningar framställas, inträffade i morse två starka explosioner, som sträckte sina verkningar vida omkring. Skadorna äro enorma. De dödas och sårades antal uppgår till hundratal.

Berlin, 24 sept. Från Mannheim meddelas, att av de vid explosionen i Oppau förolyckade hittills kunnat identifieras 235 lik. 35 döda, som icke kunnat identifieras, ha begravats. 69 äro anmälda som försvunna och på sjukhusen ha intagits 519 sårade.

Lloyd George förklarar sig beredd att underhandla, men endast som representant för en suverän stat.

statsministern godkänt ett synnerligen vidsträckt program, som åsyftar ett inskränkande av statens förvaltningskostnader på särskilda områden.

JÄRNVÄGSOLYCKA I NORGE.

Kristiania, 19 sept. Extra tåget, med vilket inbjudna skulle bege sig till Dovrebanans invigningsfest, sammanstötte i natt kl. 1 nära Skansens tunnel med det från Kristiania kommande dagiltåget. Trondhjem-tågets första vagn urspårade. De övriga vagnarna slungades mot bergsvägen och skadades svårt. Tre personer dödades, de sårades antal är tills vidare okänt.

RYKTEN OM EN RYSK KONSTITUERANDE FÖRSAMLING.

Inom lettiska kommunistkretsar cirkulera ihärdiga rykten, att de styrande i Moskva med anledning av det tillspetsade livsmedelsläget i Ryssland diskutera frågan huruvida icke en konstituerande församling borde inkallas. Valen till denna skulle ske på så sätt att rådsregeringen garanteras „en sympatiserande majoritet.“ Den nya konstituenten skulle främst få i uppdrag att uttala sig om situationen i Ryssland och om medlen till den svåra nödens avlägsnande.

ENGLAND — IRLAND.

London, 15 sept. Det uppges, att de Valera i sitt brev till

SPARSAMHET I SVENSKA STATSFÖRVALTNINGEN.

Stockholm, 14 sept. Regeringen har vid föredragning av

Svenska Odlingens Vänner

uppmanar alla sina medlemmar att erlægga sina
medlemsavgifter

och önskligt vore en något högre frivillig avgift — enligt förmåga — än den fastställda normen. Föreningen behöver medel för sin viktiga verksamhet.

S. O. V:s kassör.

S. O. V:s lånebibliotek

hålles öppet

måndagar och torsdagar

kl. 6—8 e. m.

Syföreningen har på måndagen den 19 sept. åter börjat sina

syaftnar

Riddaregat. 3.

Möten alla måndagar.

Alla damer välkomna!

KUSTBONS PRENUMERANTER

bedjas på det enträgnaste insända

PRENUMERATIONSavgifterna

för de gångna månaderna och även för de kommande om de icke gjort det redan, ty tidningen är i stort behov av pengar.

Redaktionen.